Lietas Nr. C28276014
Lietas arhīva Nr. C-2760-14/13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīga 2014.gada 5.jūnijs

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese A.Buliņa, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2014.gada 24.martā Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā saņemta /pers. A/ (turpmāk - prasītāja) maza apmēra prasība pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.1] No prasības pieteikuma izriet, ka atbildētājs ir nepilngadīgā /pers. C/ tēvs (turpmāk- bērns). Prasībā norādīts, ka prasītāja ar atbildētāju dzīvo šķirti no 2004.gada, bet no 2009.gada atbildētājs vispār nesniedz materiālo palīdzību sava bērna uzturam. Bērns mācās /Nosaukums/ 6.klasē un izdevumi bērna uzturam nemitīgi aug.

[1.2] Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai bērna uzturam uzturlīdzekļus 96 *euro* apmērā, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas- līdz brīdim, kad bērns pats spēs sevi apgādāt.

[2] 2014.gada 28.aprīlī tiesā saņemti atbildētāja /pers. B/ paskaidrojumi, kuros norāda, ka prasību atzīst daļēji. t.i., 60 *euro* apmērā ik mēnesi. Paskaidro, ka viņa darba alga pēc nodokļu nomaksas sastāda 408,36 *euro* mēnesī un viņa apgādībā ir trīs bērni, līdz ar to atbildētājam šobrīd nav nekādu iespēju maksāt uzturlīdzekļus 96 *euro* apmērā. Minētos apstākļus apstiprinošus dokumentus atbildētājs tiesai iesniegs līdz 2014.gada 1.maijam. Atbildētājs ir spējīgs prasītājai
šobrīd maksāt uzturlīdzekļus 60 *euro* apmērā mēnesī. Norādīts, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama.

[2.1] Papildus atbildētājs lūdz, ievērojot viņa mantisko stāvokli Civilprocesa likuma 43.panta ceturtās daļas kārtībā atbrīvot viņu no tiesas izdevumu nomaksas valsts ienākumos, kā arī, vadoties no Civilprocesa likuma 44.panta piektās daļas noteikumiem, noteikt mazāku atlīdzināmo izdevumu apmēru advokāta palīdzības samaksai.

[3] Civilprocesa likuma $250.^{25}$ panta pirmajā daļā noteikts, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šāds paziņojums pusēm nosūtīts 2014.gada 28.aprīlī (*lietas 16.lapa*).

M o t ī v u d a ļ a

[4] Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

[5] Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecību Nr. /numurs/ apstiprināts, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir nepilngadīgā /pers. C/ vecāki (*lietas 8.lapa*).

[6] No lietas materiālos esošās Laulības apliecības Nr./apliecības numurs/6 redzams, ka 2010.gada 19.martā Rīgas Pārdaugavas Dzimtsarakstu nodaļā /pers. D/ un /pers. A/ noslēguši laulību. Pēc laulības noslēgšanas /pers. A/ piešķirts uzvārds "/uzvārds/" (*lietas 9.lapa*)

[7] Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

[9] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

[10] No augstāk minētam tiesību normām nepārprotami secināms, ka jebkurā gadījumā bērna intereses prevalē par vecāku interesēm un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savu bērnu ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējās. Pie tam, šādi pienākumi vecākiem būtu jārealizē pret katru savu bērnu vienādi, neatkarīgi no tā vai bērns dzīvo kopā ar vecāku vai atsevišķi.

[11] Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

[11.1] Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkta nosacījumi, kas paredz katra vecāka pienākumu katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem uzturlīdzekļus no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[11.2] Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 valstī no 2014.gada 1.janvāra noteikta minimālā mēnešalga 320 *euro* apmērā, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 80,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 96,00 *euro* ik mēnesi.

[12] Atbildētājs paskaidrojumos norāda, ka viņa ikmēneša ienākumi pēc nodokļu nomaksas sastāda 408,36 *euro* un viņa apgādībā atrodas trīs bērni, norādot, ka minētos apstākļus apstiprinošus dokumentus iesniegs tiesā līdz 2014.gada 1.maijam. Tiesa konstatē, ka atbildētājs līdz pat lietas izskatīšanas dienai savu materiālo un ģimenes stāvokli apstiprinošus dokumentus tiesai nav iesniedzis.

[12.1] No lietas materiālos esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2014.gada 7.maija izziņas Nr.14/1089896 redzams, ka atbildētāja ienākumi pirms nodokļu nomaksas kopš 2014.gada 1.janvāra vidēji mēnesī sastāda 478,78 *euro*.

[12.2] Neskatoties uz to, ka atbildētājs norāda, ka viņa mantiskais stāvoklis neļauj viņam maksāt bērna uzturam uzturlīdzekļus valstī noteiktajā minimālajā apmērā, tiesa nerod pamatojumu, lai ar atbildētāja mantisko stāvokli attaisnotu likumā noteikto vecāku pienākumu uzturēt savus bērnus, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa, t.i., uzturēšanas pienākums valstī noteiktā minimālā apmērā nav aprobežojams ar personas ienākumiem un mantas stāvokli.

[13] Tiesa secina, tā bērns dzīvo pie prasītājas, tad viņa arī realizē bērna ikdienas aizgādību, nodrošina visas bērna vajadzības un ir tiesīga saņemt no atbildētāja līdzekļus bērna uzturam. Tāpat tiesa atzīst, ka atbildētāja pienākums uzturēt savus bērnu ir absolūts, līdz ar ko neatkarīgi no viņa veselības un materiālā stāvokļa viņam ir jāpiedalās bērnu uzturēšanā. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērna ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi dzīvokļa un komunālo maksājumu, pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

[14] Tiesa nenoliedz atbildētāja pienākumu pret saviem pārējiem bērniem, bet akcentē, ka lietā nepastāv strīds par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja pārējo bērnu uzturam, bet pastāv strīds par maksājamo uzturlīdzekļu apmēru prasītājas un atbildētāja kopīgajam bērnam. Prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu valstī noteiktā minimālā apmērā nav vērtējams atbildētāja mantiskais stāvoklis, tostarp, atbildētāja bērnu skaitu, jo valstī noteiktie minimālie uzturlīdzekļi maksājami neatkarīgi no puses mantiskā un veselības stāvokļa, savukārt, atbildētāja pienākums ir gūt ienākumus tādā apmērā, lai spētu nodrošināt ar vismaz minimālo uzturlīdzekļu summu visus savus bērnus.

[15] Tādējādi, nosakot uzturlīdzekļu apmēru un ievērojot, ka prasībā lūgts piedzīt uzturlīdzekļus valstī noteiktajā minimālajā apmērā, tiesa neņem vērā atbildētāja atsaukšanos uz savu mantisko stāvokli un vēl trīs bērniem apgādību, jo atbildētāja pienākums ir nodrošināt katram bērnu uzturu vismaz minimālajā apmērā.

[15.1] Tiesa uzskata, ka no atbildētāja /pers. B/ prasītājas /pers. A/ labā piedzenami uzturlīdzekļi dēla /pers. C/ uzturam ik mēnesi 96,00 *euro* apmērā, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[16] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Lai arī /pers. A/ prasības pieteikumā nav norādījusi termiņu no kura būtu piedzenami uzturlīdzekļi, tiesa uzskata, ka nav pamats atkāpties no minētās atziņas un ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2014.gada 24.marta, bet uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums nosakāms līdz laikam, kad bērns pats spēs sevi apgādāt, jo to paredz Civillikuma 179. pants.

[17] Prasītāja lūdz tiesu noteikt, ka sprieduma par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

[17.1] Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts

ienākumos no atbildētāja. Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmajai daļai, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu (96x12=1152) un valsts nodeva no minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu sastāda 172,80 *euro*.

[19] Civilprocesa likuma 43.panta ceturtā daļa nosaka, ka tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

[19.1] Atbildētājs ir pieteicis tiesai lūgumu par viņa atbrīvošanu no tiesas izdevumu nomaksas valsts ienākumos. Lūgums motivēts ar atbildētāja nepietiekamo materiālo stāvokli un ģimenes stāvokli, proti, ka atbildētāja apgādībā ir trīs bērni.

[19.2] Neskatoties uz to, ka atbildētājs nav tiesai iesniedzis pierādījumus par viņa apgādībā esošo bērnu skaitu, tiesa, ieskatoties Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamā personu datu reģistrā, konstatē, ka atbildētāja apgādībā ir trīs bērni, ieskaitot prasītājas un atbildētāja kopīgo bērnu.

[19.3] Tiesa atzīst, ka, neskatoties uz to, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis nav atzīstams par sliktu, proti, personas ienākumi mēnesī pārsniedz valstī noteikto minimālo ienākumu apmēru mēnesī, tomēr, apstāklis, ka atbildētājam vienā maksājumu būtu jāveic valsts nodevas samaksa 172,80 *euro* apmērā, var skart gan tā bērna intereses, kura uzturam tiesa piedzen 96,00 *euro* mēnesī, gan arī pārējo atbildētāja bērnu intereses, kuru uzturēšanā atbildētājam jāpiedalās, līdz ar to atzīst par iespējamu daļēji atbrīvot atbildētāju no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos, nosakot to 50% apmērā, proti, 86,40 *euro*.

[19.4] Turklāt, tiesa nevar atstāt bez ievērības apstākli, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājs viens pats uzturētu viņa apgādībā esošos pārējos divus bērnus, līdz ar to pieņem, ka pārējo bērnu uzturēšanā tāpat piedalās bērnu māte, līdz ar to pieņem, ka izdevumi starp pusēm bērnu uzturēšanā tiek sadalīti vismaz uz pusēm. Tiesai nav iesniegti pierādījumi, kas noliegtu tiesas izdarītos secinājumus.

[20] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētāja valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,63 *euro* apmērā (*lietas 2.lapa*).

[21] Prasītāja ir lūgusi tiesu piedzīt no atbildētāja prasītājas labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus 65,00 *euro* apmērā advokāta palīdzības samaksai. Prasības pieteikumam pievienots 2014.gada 24.marta kvīts ar sērijas numuru VA Nr.036524 par 65,00 *euro* samaksu zvērinātai advokātei Innai Laizānei par konsultāciju un maza apmēra prasības par uzturlīdzekļu piedziņu sastādīšanu /pers. A/ (*lietas 10.lapa*).

[21.1] Civilprocesa likuma 44.panta otrā daļa paredz, ka, ja prasījums ir apmierināts pilnīgi, tiesa no atbildētāja par labu prasītājam piespriež ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

[21.2] Ņemot vērā, ka tiesa prasību par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja prasītājas labā bērna uzturam uzskata par pamatotu un apmierinātu pilnībā, no atbildētāja prasītājas labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi, proti, izdevumi advokāta palīdzības samaksai 65,00 *euro* apmērā.

[21.3] Civilprocesa likuma 44.panta piektā daļa nosaka, ka tiesa var noteikt mazāku apmēru atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, kā arī izvērtējot objektīvos ar lietu saistītos apstākļus […].

[21.4] Minētā panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunkts nosaka, ka prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai ir ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

[21.4.1] Konkrētā prasība apmierināta pilnībā par uzturlīdzekļu piedziņu 96 *euro* mēnesī, kas kopsummā par gadu sastāda 1152 *euro*, līdz ar to atlīdzināmā summa par apmierināto prasījumu nedrīkst pārsniegt 345,60 *euro*.

[21.5] Civilprocesa likuma 44.panta ceturtās daļas noteikumi paredz, ka gadījumā, ja prasība tiek izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmērā. Konkrētajā gadījumā piedzenamās summas par advokāta palīdzību apmērs nedrīkst pārsniegt pusi no 345,60 *euro*, proti, 172,80 *euro*.

[21.6] Turklāt, tiesa nevar atstāt bez ievērības arī lietas faktiskos apstākļus, un tieši, ka prasītāja bija spiesta vērsties tiesā ar uzturlīdzekļu piedziņas prasījumu, jo atbildētājs nepiedalījās bērna uzturēšanā. Minēto apstākli atbildētājs, sniedzot paskaidrojumus, neapstrīdēja, vien norādot, ka ir gatavs maksāt savam bērnam uzturlīdzekļus jau sākot no paskaidrojumu sniegšanas mēneša.

[21.7] Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību 65,00 *euro* apmērā ir taisnīga un samērīga summa, kuras atlīdzināšana prasītājai ir atbildētāja pienākums.

[22] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta nosacījumiem atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 204.^{1} pantu, 205.panta pirmo daļu, 250.^{27} pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt /pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 96,00 *euro* (deviņdesmit seši *euro* 00 centi) mēnesī, sākot no 2014.gada 24.marta līdz brīdim, kamēr bērns pats sevi spēs apgādāt, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, pārskaitot tos uz /pers. A/ norēķinu kontu Nr./konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā ar lietas vešanu saistītos izdevumu par advokāta palīdzības samaksu 65,00 *euro* (sešdesmit pieci *euro* 00 centi), pārskaitot tos uz /pers. A/ norēķinu kontu Nr./konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 86,40 *euro* (astoņdesmit seši *euro* 40 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs Valsts kase

Reģistrācijas Nr. 90000050138

Konta Nr. LV55TREL1060190911200

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis valsts nodeva civillietā Nr.C28276014.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,63 *euro* (pieci *euro* 63 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs Tiesu administrācija

Reģistrācijas Nr.90001672316

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C28276014.

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, 110.kabinetā.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu termiņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2014.gada 5.jūnijā.

Tiesnese A.Buliņa